

אחר כותלנו

עלון לבוגרי ישיבת "הכותל" ספ פרשת "אחרי מות- קדושים" תשע"ג ספ מספר 84

מאמר פותח הרב ברוך וידר ראש הישיבה

בוגרים יקרים,

זמן קץ נפתח בראשית חודש אייר, מחד מתחילים אנו בלימוד מסכת גיטין בעמל ועיון ומאוד עוסקים אנו בישיבה בתכני הימים הקדושים שלפנינו.

עוסקים אנו בישיבה בלימוד עניינו של יום העצמאות מתוך ראיית ערכה הגדול של מדינת ישראל כראשית צמיחת גאולתנו ולהיות יסוד כסא ה' בעולם כלשון הרב זצ"ל בספר אורות (ע"מ ק"ס).

בניין האומה בארץ ישראל ע"י מדינת ישראל הינו מעשה ה' הגדול המקבץ נדחי ישראל ומשיבנו לאדמתינו. תחת היותנו בגלות כלשון הגר"א (בליקוטי הגר"א) "כי מעת שחרב הבית יצאה רוחנו... ונשארנו גוף בלא נפש ויציאה לחו"ל הוא הקבר ומ"מ היו העצמות קיימות שהן ת"ח שבארץ ישראל מעמידי הגוף".

פיסול ברונזה מעמד הר סיני, פירנצה.

היינו שהגלות היא כעין בית קברות לעם מבחינה לאומית והשיבה לארץ היא תחיית עם ישראל מעין תחיית המתים (וזה באור חזון העצמות היבשות)

ומיהו הכח המעמיד לתחייה ת"ח ולימוד התורה. ע"י זכות ת"ח זוכים לתחייה הלאומית וע"י כח התורה ממשיכים אנו להתקיים. עדים אנו לפלא הגדול של תחיית עם ישראל בארץ ישראל תחיה – בניה בחומר וברוח בתורה ובמדע ובכל שטחי החיים.

עדים אנו לתורה שמתפשטת לכל שטחי החיים ובהם גם בוגרינו היקרים בכל אתר ואתר ותפקידכם להביא את אור התורה אל מערכות החיים של מדינתנו האהובה ולקדשם.

להכין את מדינת ישראל להיות בפועל יסוד כסא ה' בעולם בקידוש ה' הגדול הנותן נשמה לעם עליה.

צועדים אנו לקראת יום ירושלים – מילוי תוכן הקדושה במדינת ישראל בניין ירושלים שישיבתנו תופסת חלק חשוב בבניין זה.

בליל יום ירושלים נערוך בעז"ה כדרכינו עצרת הודאה גדולה עם ישיבות נוספות לאחר תפילה חגיגית בבית המדרש וסעודת חג נשמח לראותכם בשמחה והודאה זו עמנו.

בבוקר ליום ירושלים, לאחר תפילה חגיגית בהלל ובהודאה בכותל המערבי, יתקיים בישיבה בוקר לימוד בו מתכנסות מספר ישיבות לשמיעת שיעורים בנושא ירושלים, מפי ראשי הישיבות וחותרם מו"ר הרב חיים ישעיהו הדרי שליט"א. הנכם מוזמנים לטעות טעם תורת ירושלים בישיבתנו.

מועדים לשמחה לגאולה שלמה

ובציפיה לישועה שלמה

הרב ברוך וידר

א. מות בני אהרון ועבודת יוה"כ
ב. "כהונת" משה וכלליותו
ג. "אש שחורה ואש לבנה"
ד. אתגליא ואתכסיא אצל משה
ה. עבודת יוה"כ בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ
ו. תלמוד תורה בישיבה ובעמידה
ז. מוקדם ומאוחר בעבודת יוה"כ
ח. אתגליא ואתכסיא במשכן, במקדש,
אצל נדב ואביהוא

[illegible]

שמכיוון שסירב משה
לקבל את השליחות
לגאול את ישראל, נחסרו
לו אלף מדרגות. מכל
מקום יש לפנינו סטיה
מההנחה על כלליותו של
משה. שתי גישות
אלו הן זו הרואה את
משקלו הכללי של
משה לעומת כל
ישראל, והן זו
המציינת את
ההתמעטות שחלה
במדרגתו, אפשר להן
להתקיים כאחד. וכך
היא הצעת הדברים:

הפסוק "מימינו אש דת למר" (דברים ל"ג,ב) נדרש (ירושלמי שקלים ו',א'. ראה תנחומא ראש בראשית; רש"י דברים שם; "גור אריה" שם): התורה שנתן לו הקב"ה למשה, נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה ("תקלין ודתין" שקלים שם: מימינו זו אש לבנה, ימין חסד, אש נגד אש שחורה; וראה עוד ב"קדושת לוי" ירושלים תשל"ב ע"מ ק"ב; "אורות התורה" פרק ד' ושם בהערות ר' צבי יהודה; לעיל פרשת תצוה תרפ"ט; פרשת ויקרא תר"ץ). הגוויל המקיף את האותיות הוא המכונה אש לבנה, כגון בשירת הים או בשירת האזינו, באות האותיות כאריח על גבי לבנה, או אריח על גבי אריח; ואף את עצם מצות כתיבת ספר התורה באותיות שחורות למדים מהפסוק: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" (דברים ל"א, י"ט; סנהדרין כ"א, ע"ב), גם אם בשירה עצמה מרובים יותר גילויי האש הלבנה, ולכן היא כתובה בצורה שונה מרובן של יתר הפרשיות (במצוה עצמה של כתיבת ספר התורה יש יותר גילויים "לבנים" מאשר אלו שיכולים להתבטא באותיות "שחורות" וקצובות). מושגים אלו, של גילוי וכתוב לעומת סתום ונסתר, מקבילים למושגי תורה שבכתב ותורה שבע"פ. "האש השחורה" היא התגלות התורה שבכתב, הכתובה ונתונה באותיותיה, ואילו "האש הלבנה" היא ביטוי לתורה שבע"פ העלומה מן העין ומן הכתב ונתונה במסורת מפני השמועה. "מימינו אש דת למר", כך היה מתן תורה, באש כפולה: כתב ועל פה.

שניות כזו של גלוי ומכוסה, כשם שהיא אמורה ביחס לתורה, כך היא מצויה ביחס לשמו של הקב"ה וביחס לשמם של ישראל. על התורה עצמה נאמר בזוהר, "אורייתא כולה שמא קדישא הוא" (שמות פ"ז, א' וראה עוד "אורות התורה" פרק ד', א', ב' ושם בהערות ר' צבי יהודה). אמנם על השם עצמו דרשו חז"ל (פסחים נ' ע"א): "לא כשאני נכתב אני נקרא" דהיננו באש שחורה, בגלוי ובכתוב הרי הוא מושג אחד, ואיתו אנו קריאתנו היא את המכוסה, את ה"כתוב" באש לבנה. כיוצא בדבר הוא היחס בין השמות יעקב וישראל. "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל" (בראשית ל"ב, כ"ח). יעקב הוא המקופל בעקב, בחינת האתכסיא, ומכאן ואילך תהא בחינת-ישראל. בהתגלות ובפרסום. בריש גלי. לי

"ויבדַר ה' אל משה, אחרי מות שני בני אהרן,
 בקרבֹתם לפני ה' וימותו. ויאמר ה' אל משה, דבר אל
 אהרן אחיך, ואל יבוא בכל עת אל הקודש וגו' בזאת
 יבוא אהרן אל הקודש, בפר בן בקר לחטאת וגו'.
 ההקדמה של "אחרי מות" העסיקה פרשנים רבים,
 החל מתקופת חז"ל. מכל מקום משמעה שמיתת בני
 אהרן גרמה לסדר חדש בעניין הכניסה אל הקודש
 (השווה יומא נ"ג, ע"א על מה שבא ציווי קודם מיתת בני אהרן
 ועל מה שנאמר לאחר מכן). אלמלא מאורע זה היה אמור
 להתקיים סדר אחר. אומנם גם עתה, לאחר מותם,
 מתקיים ביחס לאהרן סדר מיוחד, שאין הוא הוראה
 לדורות. כך אמרו במדרש (ויקרא רבה כ"א, ז'). אומנם ראה
 במדרש הגדול וב"תורת שלמה" ויקרא ט"ז אות ל"א): "בכל
 שעה שהוא רוצה להיכנס- ייכנס, רק שייכנס בסדר
 הזה". (ראה שם בפירוש הרד"ל שהביא בשם הגר"א: בארון
 לבדו, אבל לבניו [הכהנים הגדולים] נאמר לדורות חוקת עולם,
 אחת בשנה ביה"כ לבדו. וראה עוד ב"אדרת אליהו" ויקרא שם;
 וב"חמדת אדם" בסופו, בסוף קונטרס "מצבת משה". והשווה
 "העמק דבר" ויקרא ט"ז, ב' ל"א). אומנם ראה מה שכתב ב"משך
 חכמה" בעקבות הספורנו). מאידך דרשו בתורת כוהנים
 (ויקרא ט"ז, ו' וראה שם בפירוש המלבי"ם): "אהרן בבל-
 יבוא ואין משה בבל- יבוא". נמצא ששלוש בחינות הן
 בכניסה אל הקודש: משה היה רשאי להיכנס בכל עת
 בלי קורבן, אהרן בכל עת עם סדר העבודה המפורש
 בכתובים, ולבני אהרן, הכהנים הגדולים לדורותיהם,
 מותר להיכנס רק ביום הכיפורים וכסדר העבודה.

על מסכת היחסים בין משה לאהרון דרשו בגמרא (זבחים ק"ב, ע"א. ראה עוד רש"י שמות ד', י"ד. "תורה שלמה" שמות אות ס"ט): "הלא אהרון אחיך הלוי, והלוא כהן הוא? הכי קאמר, אני אמרתי, אתה כהן והוא לוי, עכשיו הוא כהן ואתה לוי". שינוי זה מכיוון שמשה אמר, "שלח נא ביד תשלח", ועל זה נאמר, "ויחר אף ה' במשה", והיה זה חרון אף שעשה רועם. אומנם הפסוק בדברי הימים (א', כ"ג, י"ד), "משה איש האל-הים, בניו יקראו על שבת הלוי", בא ללמד שמשה עצמו שימש ככהן גדול ואכל מקודשי שמים, ואילו בניו התייחסו לשבט לוי ושימשו כלויים (ראה תנחומא בובר חוקת דף כ"ח; שמות רבה ל"ז, א' ושם בדברי הרד"ל והרש"ש. ילקוט שמעוני תהילים רמ"ז תתנ"ב).

על דרגתו של משה ביחס אל העם מצינו שני מאמרים הנראים כסותרים: "ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנוכי בקרב" (על דרגת משה ראה לעיל פרשת לך-לך תרצ"א, "בשמן רענן" א', קפ"ח; "נתן תורה" ע"מ ל"ט. "בשמן רענן" ב', קנ"ט), ואמר על כך הארי "משה רבנו כולל כל נפשות ישראל" (ליקוטי תורה פ"ה, ב' השווה זוהר ג', ט', א' "משה כללא דכל ישראל הווה". וראה עוד "תורה אור" שמות ע"ז, ב'), ואילו ב"נחל קדומים" (ראש פרשת ויקרא, וראה עוד "תורה שלימה" ויקרא א' אות ו') הביא בשם האר"י כי "אחר עוון העגל, כשנאמר לו לך רד, נתמעטו ממנו תתקצ"ט חלקי אור שהיו בו, ולא נשתייר רק חלק אחד מאלף חלקים שהיו לו, וא' רבתי במילואה אֶלֶף, ולא נשתייר אלא חלק אחד והיא א' זעירא" (בכתב היד מופיע שיש מאמר בשם הזוהר

ראש ("ליקוטי תורה" לבעל התניא שלח, מ"ח, א'. השווה: "תורה אור" ע"מ 168. "ליקוטי תורה" פרשת בלק ע"ב: ב' המדרגות, בחינת פנים ובחינת אחור שיש בקדושה, וזהו עניין ב' הבחינות ד' ישראל ויעקב. וראה עוד "אורות" ע"מ ק"מ, ק"ה: צורתם של ישראל וכו'. "עולת ראייה" חלק א' ע"מ ק"ז).

נמצא לפי האמור שגם אם בא' זעירא של "ויקרא" נרמזת התמעטות מדרגותיו של משה, הרי בעצם הקטנת האש השחורה – א' זעירא, נתגדל ונתרחב מקומה של האש הלבנה, אותו מקום שהיתה אמורה להיכתב בו א' במתכונתה הרגילה. לאמור: בא' זעירא גדול הוא עניינה של תורה שבע"פ, בחינת האתכסיא. דרגתו הכללית של משה היא בבחינת תורה שבכתב הנתונה באותיותיה (על שישים ריבוא אותיות לתורה ראה "תורה שלימה" כרך י"ט, ע"מ שט"ז. "קדושת לוי" פרשת במדבר. "מכתב מאלה" ע"מ 211) לכלל ישראל- שש מאות אלף רגלי. ואילו הדמות "הלבנה" המכוסה, שנתמעטה מהגילויים "השחורים" המפורשים, היא זו המתייחסת לתורה שבע"פ.

אמנם כן, ההבדלים בין האיתגליא והאיתכסיא, בין תורה שבכתב לתורה שבע"פ, הם רק מבחינתנו, אולם למשה רבנו שכתוב בו: "אשר ידעו ה' פנים אל פנים" (דברים ל"ד, י'), "פה אל פה אדבר בו ובמראה ולא בחידות" (במדבר י"ב, ח'), לגביו- הבדלים אילו אינם קיימים. עניינו הוא הרי בנקודת הראשית, לפני ההתפצלות לבחינות ולגילויים (השווה בראשית רבה א', ד'; ילקוט שמעוני בראשית רמ"ז, ב': בזכות משה נברא העולם שנאמר, בראשית וכתב, "וירא ראשית לר"). נקודת בראשית זו, היא המאפשרת למשה לבוא בכל עת אל הקודש. הוא מה שדרשו בתורת כוהנים: אחיך באל יבוא ואין משה באל יבוא ואכן אמרו (ויקרא רבה כ"א, ז'): "צער גדול היה לו למשה, שמא נדחף אחי ממחיצתו, אמר לו הקב"ה למשה, בכל שעה שהוא רוצה להיכנס- ייכנס, רק שייכנס בסדר הזה בפר בן בקר לחטאת". נמצא שפשטן של דברי התורה שבכתב הכתובים והגלויים הוא: "אל יבוא בכל עת"; ואילו המסורת בע"פ, המכוסה והנסתרת, היא שהורתה על זכיותו ומעלתו של אהרן: "בזאת יבוא אהרן" (אם אכן התמעטות אורו "הכתוב" של משה באה כתוצאה מהסירוב, והיא מוסברת ביחס לתושב"ע (ראה לעיל הערה 11) ולעומת זאת נתכהן אהרן, שהוא בעל מעמד מיוחד בתושב"ע (השווה אונקלוס שמות ז', א'. זוהר א', מ"ז, ב') הרי שהיחס לגוויל הלבן עניינה של התורה שבע"פ, הוא המשותף לשני המאורעות). מכוחה של הוראת הכתוב הפשוטה והגלויה נצטווה אהרן עצמו ונצטוו כל בני אהרן לדורותיהם לבוא את הקודש פנימה ביום הכיפורים, ורק בסדר הזה.

כניסה זו אל הקודש, לכפר על ישראל ביום הכיפורים על מעשה העגל (ראה לשון הרמב"ם ב"מורה נבוכים" ח"ג, מ"ו: "וכבר זכרו החכמים טעם היות הקרבן ביום השמיני של מילואים – עגל בן בקר לחטאת – לכפר על מעשה העגל, וכן חטאתו של יום הכיפורים – פר בן בקר לחטאת – לכפר על מעשה העגל" וכן בפירוש האברבנאל לתורה: שדעת חכמים ז"ל שפר כהן גדול לכפר על עוון העגל. וראה עוד ב"משך חכמה" ויקרא ט"ז, ל' וב"ראש"ם ויקרא ט', א' "שטעם כולם לכפר על מעשה העגל", וברמב"ן שם), הן ע"י אהרן והן ע"י צאצאיו, תמוהה היא: הרי אין קטגור נעשה סגור (ראה השנה כ"ו, ע"א. וראה עוד אינציק' תלמודית: אין קטגור נעשה סגור; "תורה שלימה" שמות ל"ב, אות ר"נ; ויקרא ט' אות י"ב), ומקרא מלא הוא: "וירא משה את העם כי פרוע הוא, כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם" (שמות ל"ב, כ"ה). אמנם יסודה של התשובה הוא קדום, נעוץ הוא במדרגתה

של התורה שבע"פ, בתורת האבות (אף תורת האבות היא תורת העל-פה, שהרי בתקופתם עדיין לא נתגלתה התורה הכתובה, וקיומם של האבות את התורה מיסודה העל-פה הוא בא. ראה לעיל פרשת וישלח תר"ץ; פרשת תרומה תרצ"א), בקדושת ישראל שמחשבתם קדמה לכל (בראשית רבא א', ד'), באש הלבנה גם אם מצות התשובה נכתבה באש שחורה בתורה הכתובה לפנינו. כפרתם של ישראל ביום התשובה, ביום הכפרה, ע"י פר בן בקר לחטאת היא באה, ודווקא ע"י אהרן שמדרגתו מתייחסת לדרגת העל פה, מקום שהחטא לא פגם בו.

ע"פ שניות זו, של כתב ושל על פה בהוראה של גלוי ומכוסה, אפשר להסביר עניין נוסף. בגמרא דרשו (שבת ק"ד, ע"א וראה עוד לעיל פרשת לך לך תרצ"ב

וב"ריש מילין" מהדורת תשמ"ז ע"מ כ"ט, צ"א) על אותיות מנצפ"ך "מ"ם פתוחה ומ"ם סתומה, מאמר פתוח, מאמר סתום", ואילו הנוסח במדרש אותיות דרבי עקיבא (מהדורת ורטהיימר בתי מדרשות, כרך ב' תשכ"ח ע"מ ת"א): "מפני מה חמש אותיות אלו כל אחת כתוב שתי פעמים, אלא ללמדך בהם סדרי תורה, ומה הוא כ"ף של הקב"ה הוא כפוף, כ"ף של משה פשוטה; מ"ם פתוחה מ"ם סתומה, מאמר פתוח, מאמר סתום, ומכאן למד דרך ארץ שהרב יושב ומדבר ותלמיד עומד ודומם"; וכן על נו"ן כפולה דרשו (שם ע"מ ת"ז ובהערה 40): נאמן יושב, נאמן עומד (ובראשית רבה א', י"א מנאמן לנאמן, מהקב"ה שנקרא נאמן למשה שנקרא נאמן). הקשר בין המאמרים הללו לבין סדרי תורה ולבין המסקנה "ומכאן למד" וכו' ניתן להתפרש כדלהלן. בגמרא (מגילה כ"א, ע"א) דנו על סדרי לימוד בישיבה ובעמידה, הן של הרב והן של התלמיד, ולמדו ממה ששנאמר לו: "ואתה פה עמוד עמד", ומסקנת הדברים, "רכות מעומד (דברים רכים ונוחים שאדם מהיר לשומען) וקשות מיושב". אצל משה רבנו כל מאמר סתום היה בבחינת מאמר פתוח, הרי אין הוא מכיר את החלק הסתום שבו, ולכן אם אומנם הוא לומד בעמידה, הרי הרב המלמד יודע את הקושי והעמקות שבמאמר הסתום, והרי הוא יושב "כפוף", מפני שאצלו הדברים בבחינת "קשות". ההנחה הבסיסית היא שבכל מאמר יש "פתוח וסתום" ובכולן מתבקשת המסקנה על ישיבה ועמידה בסדר הלימוד של המובן- הפתוח ושל המוקשה- הסתום. מכל מקום בגילויים למשה, הכתוב- הפתוח והרמוז- הסתום אחד הם.

עיקרון קדימותה של התורה שבע"פ, של האש הלבנה ושל מושג התשובה שקדמה לעולם המתגלה, מסביר קושי נוסף בעבודת היום.

בשרשרת עבודת היום, לאחר שילוחו של השעיר למדבר, כתוב בתורה שלפנינו: "ובא אהרן אל אוהל מועד וכו' ויצא ועשה את עולתו", ואילו בפועל קדמה עשייתו את העולה לכניסתו הנוספת לקודש הקודשים (יומא ע"א, ע"א). מסורת העל פה מדברת על חמש טבילות ועשרה קידושין, וכדי לקיימן במילואם יש צורך להקדים את עשיית העולה. שיבוש זה של הסדר

יש לו התייחסות לכלל של "אין מוקדם ומאוחר בתורה", ואע"פ שעניין דידן הוא אחד (ראה תוספות פסחים ו', ע"ב ד"ה אבל בחד עניינא; וע"ע אנצ' תלמודית: אין מוקדם ומאוחר בתורה), יש בו שינוי מהסדר המפורט בתורה שינוי שאכן נתקיים בפועל בעבודת המקדש (וראה ב"חכמת אדם" שבסוף קונטרס "מצבת משה" שהביא בשם הגר"א שהולך לשיטתו, שבתקופת המדבר, כשהיה אהרון נכנס – שלא ביום הכיפורים – היה מתחייב אותו הסדר הכתוב בתורה. וע"ע ב"הכתב והקבלה" ויקרא ט"ז, כ"ג וב"העמק דבר" (שם). ההסבר בכלל "אין מוקדם ומאוחר בתורה", למרות שהוא נוגד את ההיגיון וההבנה שלנו (ראה רמב"ן ויקרא ח', א: ולמה נהפוך דברי אלוהים חיים), נעוץ בתפיסת התורה כקודמת לעולם ולסדריו. ע"פ הסדר העליון, הקדום, הדברים אכן באים על מכוונם ומקומם, אלא משהם ירדו לעולמנו, יש שיחול בהם שינוי.

כדוגמת הדבר יש לפנינו בפרשת עבודת יוה"כ, שהיא עבודת התשובה וכאמור מקורה במה שקדם לעולם (השווה "אורות התשובה" י"ב, ז'. ושם במאמרו של הרב ש. סטרליץ: תשובת העולם; התשובה במשנתו של הרא"ה קוק תשט"ו ע"מ 30), באש הלבנה, בתורה שאינה כתובה, בתורת העל פה. שם, במקום שנוהג סדר מיוחד, אכן אין מוקדם ומאוחר. גילויים אלה של סדרי עבודת הכפרה, נתגלו לאחר מיתת שני בני אהרון, כשהתחיל סדר חדש.

מקורו הנפשי של כל חטא תלוי באחת מהשתיים: או תאוה גשמית או תאוה רוחנית להישגים שהם למעלה מכוח הקיבול. אצל נדב ואביהוא נאמר: "ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם" (ויקרא י', א'). דרגת "ציווה", ועל כך נענשו (על חטא נדב ואביהוא ראה "תורה שלמה" כרך כ"ח ע"מ רס"ה ולהלן; "ששת ומועד בשביעית" פרשת שמיני). דווקא ביום המיועד לתשובה ולכפרה, שהוא מיסודו של העולם העל פה, יש להדגיש את שורש החטא, זה שהתבטא במעשה בני אהרון.

כשניחמו משה לאהרון, אמר לו: "יודע הייתי שיתקדש הבית" (רש"י ויקרא י', ג'; תר"כ). אמנם בגמרא (עירובין ב', ע"א) אמרו: "אשכחן משכן דאיכרי מקדש ומקדש דאיכרי משכן" אע"פ כן, עיקרו של המשכן בא ביחס לאוהל מועד, "משכן זימנא" ואילו המקדש הבנוי הוא "בית עולמים" (מלכים א', ח' י"ג; ספרי פרשת ראה; "תורה אור" ראש פרשת ויגש; "דובר צדק" סימן ד'), ומה עניינו של הניב "קידוש הבית"? קדושת המשכן יסודה

באיתגליא, ואילו בית המקדש – קדושתו מבחינת האיתכסיה, זו המתייחסת לבחינת העל פה, ל"אש הלבנה", הוא שאמר משה על קדושת הבית, "ונקדש בכבודי – במכובדי". קדושתו של יוה"כ, הן בדור ראשון והן לדורות עולם, מקדושה דאיתכסיה היא באה; סדרי הכפרה בקדושת היום גם הם סדורים באיתכסיה, ואף פתיחת קריאת היום היא במעשה המכובדים שביקשו ליטול קדושתם מן המכוסה.

כפילות זו של קדושה, הנגלית והנכסית, היא הרמוזה בדברי המדרש (ויקרא רבה כ"ד, ח'. וראה עוד לעיל פרשת וישב תר"ץ, ולהלן פרשת קרח תרצ"א): "קדושים תהיו כי קדוש אני, משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות למלך. מה עשה המלך נתן בראשו אחד ושתיים בראשם של בניו. כך בכל יום ויום העליונים מכתירים לקב"ה ג' קדושות, מה עושה הקב"ה נותן בראשו אחד ושתיים בראשם של ישראל, הדא הוא דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני, והתקדשתם והייתם קדושים". השתיים בראש הבנים היא קדושה בהתגלות, קדושה המכוסה, ואילו האחדות הנתונה בראש המלך, היא האחדות של הקדושות המאוחדות באחדות הבורא.

בשולי השמועה:

אישיותם ועניינם של נדב ואביהוא העסיקה את הרב בהזדמנויות רבות. קרוב לומר שיש כאן אף יסוד אוטוביוגרפי, (ראה "הצופה" ער"ה תשמ"ו במאמרו של ר' צבי קפלן). כשם שעצם השניות, של אש שחורה המוגבלת וקצובה ואש לבנה המקיפה ומתרחבת היוותה דיאלקטיקה שלתוכה הוא נקלע כאיש ההלכה והאגדה. (ראה לעיל בשלח תרצ"ב, תרומה תרצ"א, ויקרא תר"ץ; משנתו של הרב קוק, צ. ירון, ע"מ 104).

על היסוד הדיאלקטי נחרזו ענייני יום הכיפורים: (שאף הוא עצמו קלוע בצבת זו) החופש וההגבל שבעבודה אהרון והכהנים הגדולים האחרים, הסדר המחייב ואפשרות התמרון. מסביב לתיומת השמועה נתפרשו עניינים נוספים: כהונת משה ודרגתו, שם הנכתב והנקרא, בחינות יעקב וישראל, א' זעירא, דרשת האותיות, כללי ההלכה במוקדם ובמאוחר בתורה, בקטגור נעשה סגור, במעמד המשכן והמקדש. פתיחת השיחה היא בפסוק הראשון בפרשה הראשונה, ובחתימה משתזר הפסוק הראשון שבפרשה האחרת.

אישי ישראל – הרב יוסף לייכטר

הרב יהוסף שוורץ זצ"ל

זרח בחושך אור לישרים

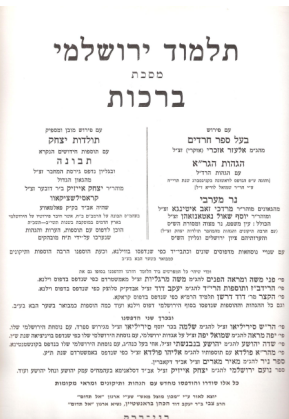
הרב יצחק אייזיק קראסילשציקוב, נולד בקריצ'ב (רוסיה הלבנה) תרמ"ח (1888), נפטר במוסקבה י"א אייר תשכ"ה (1965).

בלילות האפלים, הקרים והקפואים של רוסיה הסטליניסטית, ישב רב יהודי בלבה של מוסקבה והגה בתורה וכתב את חידושיו. לא עמדה לרשותו ספרייה גדולה, אפילו ש"ס שלם לא היה בביתו הקטן. מנבכי זכרונו הכביר שלף את המקורות ליצירתו הגדולה. שאיפתו הייתה לתת פירוש חדש וקריא לתלמוד הירושלמי. רק דאגה אחת כרסמה בלבו, האם יראו אלפי הדפים שכתב בצפיפות את אור הדפוס? האם ביום מן הימים יהיה שכר לעמלו? ויהודים בכל העולם יוכלו להנות מאור תורתו?

היה זה רבי יצחק אייזיק קראסילשציקוב, שנולד לאביו הרב דב בער בעיירה קריצ'ב שברוסיה הלבנה בשנת תרמ"ח (1888). בגיל צעיר גלה למקום תורה לישיבת מיר המהוללה, שבראשה עמד באותה עת הרב אליהו ברוך קמאי (ת"ר-תרע"ז 1840-1917). לפני מלחמת העולם הראשונה התמנה כרב בעיר האדיץ (Hadich, במחוז פולטבה, רוסיה). בעיר זו נטמן רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד תנועת חב"ד, בשנת תקע"ג (1812). אחרי המהפכה הקומוניסטית כיהן כרבה של פולטבה (Poltava) ועל שמה כונה 'הגאון מפולטבה'. בעיר זו הדפיס את חיבורו 'תבונה' על הרמב"ם, בשנת תרפ"ו (1926), היה זה הספר התורני האחרון שנדפס תחת השלטון הקומוניסטי. לאחר מכן עבר לקריוקוב, פרבר של קרמנצ'וג (Kremenchuk). עם התגברות הרדיפות וההצקות כנגד הרבנים, נאלץ הרב קראסילשציקוב להתפטר מתפקידו כרב. הוא עבר למוסקבה ובה התפרנס כרואה חשבון. למרות שלא נשא תפקיד רבני רשמי, פנו אליו יהודים בשאלות הלכתיות. שאלה מעניינת התעוררה בחג הסוכות תש"ך (1959). אנשי השגרירות הישראלית באו בחג הראשון שחל להיות בשבת והביאו עמם את ארבעת המינים על מנת לחלקם לציבור המתפללים. התעוררה השאלה האם מותר להשתמש בארבעת המינים הללו שהובאו לבית הכנסת תוך איסורי הוצאה וטלטול. מסקנת הרב הייתה "אף על פי שהם עברו עבירה חמורה של הוצאה והכנסה בשבת. וגם עברו על דברי חכמים שאמרו שלא ליטול לולב בשבת אף על פי כן קיימו

מצות נטילת לולב", (שומרי הגחלת, ע' 27-29).

בשנת השמיטה תשי"ב (1952) השתוקק הרב קראסילשציקוב לחוש את קדושתה. הרחק מארץ ישראל החל מתעמק בתלמוד ירושלמי מסכת שביעית. תוך כדי לימודו רשם לעצמו הגהות ותיקונים שהתפתחו לכדי פירוש גדול ורחב. במבוא למסכת ברכות כתב: "מבוא הכללי לירושלמי חברתי בעת שפירשתי מסכת שביעית, כמבואר שהייתה זאת שנת השמיטה לקיים בחו"ל 'נשלמה פרים שפתינו' וחברתי אותו למסכת שביעית".

במשך שלוש עשרה שנה שקד הרב על עבודתו. 20 כרכים גדושים של פירושים לסדרי זרעים ומועד יצאו מתחת לידיו. בשנת תשכ"ה אושפז בבית החולים במוסקבה במצב קשה. באותו זמן שהה ברוסיה הרב צבי ברונשטיין (תרע"א-תשנ"ג 1893-1911). הרב ברונשטיין נשלח מאמריקה לפעול כמוהל ומדריך למוהלים ברוסיה. תוך כדי שליחותו הצליח להציל כתבי יד ולהוציאם מעבר למסך הברזל. בפעילותו הקים את ארגון 'אל תידום' ועמד בראשו. הרב יהודה לייב לוין (תרנ"ד-תשל"א 1894-1970), רבה של מוסקבה, הפנה את הרב צבי ברונשטיין לבית החולים לבקר את 'הגאון מפולטבה' החולה. בספרו 'אל תידום' מתאר הרב ברונשטיין את המפגש המרגש שהתחולל ביניהם. אחרי היכרות קצרה לחש הרב החולה: "טוב שבאת, אני זקוק לך עתה". כתב היד של 'תבונה חלק ב' היה מונח מתחת הכר שלמראותיו. הרב ברונשטיין הצליח למשוך את כתב היד ממחבואו ולהטמינו בגרבינו. ואז גילה לו הרב קראסילשציקוב את הסוד הגדול, על עשרים הכרכים השמורים אצל בנוטיו. הרב החולה ביקש מהמבקר שיתחייב בפניו בתקיעת כף, להוציא את הספרים מרוסיה ולהדפיסם. למחרת הפגישה ביום י"א אייר תשכ"ה נפטר הרב יצחק אייזיק ונטמן במוסקבה.

הרב ברונשטיין קיים את הבטחתו. בעזרת השגרירות האמריקאית צולמו עשרות אלפי הדפים שבכתב היד. המיקרופילמים ובעקבותיהם הספרים הוברחו למקום מבטחים. כעת ניגש הרב ברונשטיין לקיום החלק השני של הצוואה. הוא הקים את 'מכון מוצל מאש' שעסק בהדפסת הספרים. צוות של תלמידי חכמים בראשות הרב דב ויינטרויב והרב חיים קנייבסקי עסקו בההדרת הכתבים. עד כה יצאו 16 כרכים. משאלתו של הרב

המשך מעמוד 6

בזכות נצח ישראל אשר לא ישקר ולא ינחם.

לאחר הסיור המרגש והערכי סעדו בני הישיבה כ'מצוות היום'. בסעודה, אשר הוכנה ע"י בני שיעור ה', הרחיב ראש הישיבה הרב ברוך וידר שליט"א בהתבוננות נפלאה אודות התגשמות נבואת הגאולה לנגד עינינו.

מתוך השיחה השבועית
הרב אביגדר הלוי נבנצל

אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו

אחד האמצעים המסייעים בלימוד זכות על הזולת, הוא הכלל שאמרו לנו חז"ל: "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו (אבות פ"ב מ"ד). מה פירוש "מקומו"?

שמעתי בזה מאבי מורי ז"ל, שלפעמים "מקומו" הוא כפשוטו ממש - מקום גיאוגרפי. למשל, אי אפשר לדרוש מאדם שגדל והתחנך ברוסיה, שיהיו לו הבנות והשגות כמו לבחור שהתחנך בישיבות הקדושות שבארץ ישראל. צריך לרדת לסוף דעתו של אדם לפי מקומו ולפי שעתו.

היה לי מעשה עם שני יהודים שבאו אלי, האחד טען שהשני אמר לו "אני ארצח את אשתך" (ר"ל!) והשני אמר שאמר זאת בתמיהה "אני ארצח את אשתך...(!?) פשוט, האחד לא הבין את סגנון הדיבור של חברו,

מפני שגדלו במקומות שונים, שלהם סגנונות דיבור שונים. "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" יכול אפוא להתפרש לפעמים כפשוטו ממש. אך כמובן, "מקומו" אינו רק כפשוטו. לפעמים "מקומו" צריך להתפרש במובן של הנסיבות שהזולת היה מצוי בהם. למשל, לפני שנים רבות היה כאן בארץ משפט ידוע, "משפט קסטנר", שהיה ויכוח אם פעל מספיק להצלת יהודים בשואה או לא. השופט קבע שקסטנר "מכר את נפשו לשטן". אני ודאי שלא יכול לדון, אבל אותו קסטנר סיפר איך שאייכמן ימ"ש היה משפיל אותם, מריץ אותם בכל שעות היום והלילה, והיו יוצאים מלפניו תמיד יגעים ושטופי זיעה. אינני יודע אם קל כל כך להגיע במקרה זה למקומו של קסטנר, ולהחליט אם עשה טוב או לא. ב"ה שלא היינו מעולם במקומו, וה' ירחם עלינו שגם לא נגיע לעולם למקום כזה. קל מאוד לומר על אדם שפעל בתנאים כאלה, שמכר את נפשו לשטן. אולי כן, אינני יודע. על כל פנים, את אייכמן ימ"ש ודאי שאין לדון לכף זכות. מי שמוחזק לרשע גמור, אסור לדון אותו לכף זכות. (עי' 'רמב"ם ורבינו יונה בפירושם לאבות פ"א מ"ו).

אלא שאינו חייב להאמינה. אך לגבי העישון ביר"ט אף שהוא סובר כדעת האוסרים ייתכן שמותר לו ליתן לחבירו כיוון שחברו פוסק כמתירין ויוצא ידי שמים לדעתו.

מרביתם לצטט את דברי המשנה ביבמות (ג): "בית שמאי מתירין הצרות לאחים ובית הלל אוסרים... נתייבמו בית שמאי מכשירין ובית הלל פוסלין. אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירין אלו פוסלין ואלו מכשירין לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי".

באור הדברים - ישנו מצב שבו ב"ש מחייבים את אחי המת ליבם, וב"ה פוטרים ואף אוסרים זאת, ולשיטתם הנולד מיבום שכזה הרי הוא ממזר. למרות זאת לא נמנעו ב"ה לישא נשים מב"ש.

בגמ' (יד.) מבואר שב"ש היו מודיעים לב"ה אם הייתה אשה שהייתה אסורה לשיטת ב"ה ואותה לא היו ב"ה נושאים, אך מ"מ את שאר הנשים מב"ש היו נושאים ללא חשש.

המב"ט (אכא) מדייק מכאן, שב"ש היו נזהרים מלתת לב"ה נשים האסורות לשיטת ב"ה, אך היו נותנים להם נשים המותרות לשיטת ב"ה אף אם הן אסורות לשיטת ב"ש! מכאן ראייה שאין בדבר זה לפ"ע, כיוון שלשיטת ב"ה נשים אלו מותרות. מדברים אלו הוכיח המב"ט שהמחמירים כשיטתו לנהוג קדושת שביעית בגידולי נוכרים רשאים לקנות ולמכור מאנשים שמקלים בדבר (אע"פ שנותנים בידם פירות שביעית או דמי פירות שביעית והמקלים לא ינהגו בהם קדושה כראוי), כיוון שלשיטת המקלים אין קדושה בפירות ודמים אלו.

ראיה יותר מפורשת מביא המב"ט מהמשך הסוגיה שם נאמר שלמרות שהיו דברים שב"ה מטמאים וב"ש מטהרים, בכל זאת לא נמנעו מלשאול כלים אלו מאלו. שואלת שם הגמ': "בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דטמאות דב"ה לב"ש טהרות ניהו, אלא ב"ה מב"ש למה לא נמנעו, טהרות דב"ש לב"ה

פרשת השבוע בהלכה - לפני עיוור - אלישע כרמל

"שים לי את זה על הפלטה בבקשה, אצלנו זה אסור..."

בפרשת קדושים נאמר "וּלְפָנַי עֹר לֹא תִתֵּן מְכַשֵּׁל" (ויקרא יט יד), וכידוע למדו מכאן שאסור ליהודי להביא את חברו לידי בעבירה.

בדרך כלל מה שאסור לאדם אסור אף על חברו, אך לפעמים ישנם הבדלים שונים מפאת שינויי מנהגים או דעות שונות. האם במצב שהחבר סובר שהדבר מותר, עדיין יהיה זה בגדר 'לפני עיוור' (=לפ"ע)?

שנינו בסוף נדרים (צ:) שאשה הטוענת שנאסרה על בעלה עולמית (כגון אשת כהן שנאנסה רח"ל) אינה נאמנת בלי שתביא ראיה לדבריה, כדי שלא תהא נותנת עיניה באחר ועושה כן כדי להתגרש מבעלה. לפיכך אשה זו נשארת עם בעלה.

אבל לכאורה אינו מובן כיצד ייתכן שהיא נשארת עם בעלה, שהרי היא יודעת בוודאות שנאסרה עליו והיא לא יכולה להכשילו? הרי זה לפ"ע? (גם אם נאסרה, האיסור הוא רק עליו ולא עליה, ע"ש בתוס').

לכאורה היה ניתן לומר שאין כאן לפ"ע כיוון שהדין הוא שאינה נאמנת וא"כ לבעל אין איסור בדבר. אך בשיטה מקובצת מובא שהטעם שאין כאן לפ"ע הוא משום שהיא מחוייבת לו בעל כרחיה, ומשמע שלולא הייתה משועבדת היה כאן לפ"ע, אף שלדעת הבעל אין כאן שום איסור כיוון שנפסק שאינה נאמנת. כך דייק **שער המלך** (אישות ט, צו), והסיק מכאן שהנמנעים מעישון ביר"ט אסור להם לתת את מקטרתם לחבריהם הנוהגים להתיר כדי שיעשנו, כיוון שיש בזה לפ"ע אף שחבריהם סוברים שזה מותר.

הכתב סופר (אר"ח סו) דחה ראייה זו כיוון ששם האשה יודעת בבירור שהיא נאסרה, והבעל אינו יודע כלום

טמאות ניהו! אלא לאו דמודעי להו". כלומר, שב"ש שאלו כלים מב"ה ללא חשש - שהרי לב"ש הם טהורים, אך ב"ה לא יכלו לשאול מב"ש כיוון שלשיטתם הכלים טמאים ולכן נזקקו לכך שב"ש יודיעו אלו כלים טמאים בשבילם. מכך שב"ה השאלו לב"ש כלים ללא חשש, אף שב"ה עצמם סברו שהם טמאים, מוכח שהמחמיר בדבר יכול לתנו למיקל כיוון שלדעת המיקל אין בזה איסור.

גם הכתב סופר (יר"ד עז) סבר שאין בדבר לפ"ע, והוכיח זאת משלושה מקומות במסכת חולין (מד: מח. צט:): בהם מסופר על שאלות שהגיעו לפני חכמים מסויימים והם שלחו את השואלים אל חכמים אחרים שהקלו בדבר. הכת"ס מעיר שיש לפקפק קצת על ראיות אלו כיוון שיתכן שאותם חכמים הסתפקו בדבר ולכן לא חששו לשלוח את השואלים אל המתירים. בנוסף על ראיות אלו מביא הכת"ס ראיה נוספת ומכוון בזה מדעתו אל הראיה השנייה של המב"ט.

וכן מסיק **בחקר הלכה** (אות א, איסור לפני עיוור ז) שיש להקל להאכיל אחרים את המותר לשיטתם. והביא שם (שמהפמ"ג ס"ס רצט) משמע שיש בזה לפ"ע, שהרי כתב שם שהנזהר מאיסור חדש בחו"ל ואין לו אלא יין של חדש להבדיל עליו, לא יתן לאחרים להבדיל כיוון שזה אסור לשיטתו - אך למסקנה כתב החקר הלכה שנראה שדווקא בחדש החמירו מפני שכמה פוסקים החמירו בו ורק בגלל גודל הדחק נאלצים להקל בו.

בדומה לכך פסק **הגרשז"א** (מנחת שלמה א מד) שמי שאינו

סומך על היתר מכירה רשאי לקנות פירות 'היתר מכירה' ממי שסומך על היתר המכירה, אף שלשיטת הקונה הרי הוא מכשיל את המוכר באיסור סחורה וגם נותן בידו מעות שביעית שצריך לנהוג בהם קדושה. וכן כתב (שם א נא) גם לגבי הסובר שבולב יש קדושת שביעית, שרשאי לקנותו מהמקלים בדבר מטעם זה.

הגרשז"א הביא ראיה נוספת להקל מהמסופר בגמרא (ב"ב כו.) על רבא בר רב חנן שדקליו הסבו נזק לפרדסו של רב יוסף. רבא סרב לקצוץ את דקליו משום 'בל תשחית', אולם אמר לרב יוסף "מר אי נחא ליה ליקוץ". גם מכאן משמע שאין איסור להביא את האחר לידי דבר שלשיטתו מותר.

בתשובה אחרת (מנחת שלמה ב ק) בעניין ספרדי המבקש מאשכנזי להניח בשבילו על הפלטה דבר המותר לאשכנזים, הגרשז"א החמיר יותר וחילק שאם המחמיר מחמיר מתוך שהכריע שהדבר אסור מסתבר שצריך לחוש ללפ"ע, אך אם נוהג כך רק מפני מנהג אבותיו או רבותיו אין לחוש ללפ"ע כי יודע שחברו אינו צריך להחמיר כמותו (וכן יש לנהוג לעניין צאת שבת דר"ת).

ואין כאן המקום להאריך וליישב מדוע בעניין שבת יש יותר מקום להחמיר.

אלו עיקרי הדברים, אך יש בזה עוד כמה צדדים וצידי צדדים ולמעשה יש לדון בכל מקרה לגופו.

איננה כלל שפתו של השני, למעשה כל זוג מביא עימו שפה שונה מבית אחר, המאכלים נקראים אחרת, הפרטים הקטנים נקראים אחרת וכו' וכו'.

יסוד לכל היא התובנה הבסיסית שכל אחד צריך להסביר עצמו, וכל אחד צריך לחתור להבנת השני, ולא רק בדברים הטכניים של מה לאכול וכמה אלא על אחת כמה וכמה בשפה החשובה יותר, שפת הנפש.

מה אומר הביטוי של אישה שהיא אומרת שקשה לה? ומה אומר הגבר שאומר ש"לא אכפת לך"? וכאן בולט לו הנתון החשוב בסיפור - שהבעל רותח על ההתחלה.

חוסר רוגע ושלווה להבין שחוסר ההבנה בנינו היא המנוף לעבודה של בירור ומתוך בירור הפרטים הטכניים נבנה עולם של מושגים משותפים בעולם הנפש.

הבעל רותח ומאותו הרגע האישה מתחילה לעבוד בדיוק לפי ההוראות, או מפחד או מחינוך מחדש. חינוך שילמד את הבעל איך מתקשרים ובעיקר מה יוצא אם לא מתקשרים.

הבעל נראה שלא מבין את המצב... גם חוסר תקשורת וגם נכות לראות את הפגמים, עד כדי כך שאומר לאשתו שתלך ותשבור את הנרות- הסמל לבניין ושלווה הבית, הוא רוצה לפרק את הקשר, זהו התיאשנו... אי אפשר לחבר בין הקצוות הללו- לך ושבירי אותם בשער, בכניסה בשלב החיצוני של הבית, כי הם תקועים עדיין שם, בהתחלה ולא בהתקדמות!!!

ופניהם איש אל אחיו הרב גדי שלזין

למה הוא לא מבין אותי

הגמרא במסכת נדרים סו: מספרת (בתרגום חופשי) בן בבל שעלה לארץ ישראל נשא אישה בת הארץ. אמר לה "הכיני לי שתי עדשים" היכנה לו אישתו שתי עדשים. (כוונתו היתה לומר הכיני לי "קצת") רתח עליה, למחר אמר לה הכיני לי סאה גדלה (כוונתו-כמות מכובדת) ואכן הכינה לו בדיוק סאה גדולה.

אמר לה הביאי לי "תרי בוציני" (דלעת) הביאה לו שתי נרות (בארמית ארץ ישראלית-נרות) אמר לה -"לכי שבירי אותם על ראש הבבא (השער), הלכה לשער ושם ישב בבא בן בוטא ושברה הנרות על ראשו- אמר לה -"מדוע עשית כך?" אמר לו "כך ציווני בעלי" אמר לה בבא בן בוטא -"את עשית רצון בעלך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא".

לכאורה הסיפור תמוה- אדם עולה מחו"ל ונושא צברית וכאן מתחיל ה"בלאגן"-הארמית שונה ויש פה מעין מגדל בבל. אבל עדיין -מדוע הם לא מתקשרים? מדוע האישה/האיש לא מסבירים אחד לשני מה הם רוצים? מדוע האישה עושה דברים לא הגיוניים. האם אכן היא טפשה? מדוע האישה שהלכה לשער ומשמע שהיא ידעה ש"בבא" זה שער ולא רק חכם- שברה הנרות על ראש החכם?

יש בחיינו המון בעיות בתקשורת- שפתו של האחד היא

לעשוק בכל התחום כולו, למה הם בורחים, מה הם מחביאים... מה השיקול הכולל שיש ילדים.

שהכל מתחיל מרתיחה וכעס אין הרבה סיכוי לבנות כאן משהו, כי אין רצון לתקשר והצעד הזה אל הרב מן הסתם עשה תפנית בכל היחס.

לדבר ולתקשר ומתוך כך לבנות בית של אחדות, הרמונה ומינון נכון-זאת היא העבודה.

הגברת שלנו מבינה שהמצב נואש, היא עושה מעשה קשה אבל בתוך תוכה היא רוצה לצעוק לעזרה, לתמיכה של משהו בקשר.

שבירת הנרות על ראש החכם היא זעקת הלב, זעקה על חורבנו של הבית. ובבא בן בוטא יודע לקרוא תמורים, מבין את בכי התמורים... יודע לזהות את חכמת נשים אשר בנתה גם פה את ביתה, השבירה היא זעקה לרב! והרב כגורם מטפל צריך

מהנעשה בישיבה

● אירועי יום הזיכרון בישיבה - בערב יום

הזיכרון נסעו בני הישיבה לסיור בקברות הנופלים בהר הרצל, שם שמעו סיפורי גבורה ומלחמה. ביום הזיכרון, וכמסורת הישיבה מידי שנה, פקדו בני הישיבה את קברותיהם של בוגרי הישיבה שמסרו עצמם על קידוש ה' במסגרת שירותם הצבאי. בני הישיבה, יחד עם אחד מרבני הישיבה, שוחחו עם משפחות הנופלים, אשר שמחו לראות ולהרגיש כי בית הישיבה ממשיך ללוותם לאורך השנים. בשנה זו, נשלחה קבוצה נוספת לפקוד את קברותיהם של פליטי השואה אשר מיד עם הימלטם מן התופת, לקחו חלק במלחמת העצמאות ונפלו בקרב.

אירועי יום העצמאות בישיבה – כמסורת הישיבה בשנים האחרונות, ערכה הישיבה תפילת ערבית חגיגית בבית כנסת 'החורבה'. בית הכנסת היה מלא מפה לפה בבחורי הישיבה ואורחים נוספים מקרב הציבור הרחב. את התפילה ליוו בני הישיבה בשירה ובזמרה ראש הישיבה הרב ברוך וידר שליט"א דיבר בשבח ההודאה לקב"ה על שזיכנו לחיות בדור בו מתגשם לעינינו חזון הנביאים. "מי שלא ראה תפילת ישיבת הכותל בחורבה בליל יום העצמאות לא ראה תפילה כזו מימיו". לאחר התפילה התכנסו בני הישיבה, אברכים, בוגרים, רבני הישיבה ובני משפחותיהם לסעודת חג מרוממת ומיוחדת. במהלך הסעודה, דיבר הרב אבנר ששר על מהותו ועניינו של יום העצמאות, על הפלא הגדול שנעשה ועל חשיבות ההודאה לבורא עולם. לאחר הסעודה ירדו כולם בשירים ובריקודים עם דגלי ישראל לרחבת הכותל המערבי שם דיברו ראש ישיבת עטרת כוהנים הרב שלמה אבינר שליט"א וראש הישיבה הרב ברוך וידר שליט"א לפני ציבור שני הישיבות ומשם להמשך ריקודים ברחבת העיר.

בבוקר יום העצמאות, לאחר תפילת שחרית חגיגית, יצאה משפחת הישיבה לטיול רגלי מהנה ומעשיר באזור שער הגיא. במהלך הטיול, שנערך בארגון של בני הישיבה,

צעדו בני הישיבה בעקבות הלוחמים ששחררו את ירושלים. כמו"כ, שמעו בני הישיבה את

שאלות משרית אתר הישיבה

הנכם מוזמנים לשלוח את שאלתכם ל"שאל את הרב"

<http://www.hakotel.org.il/hebrew/ask-the-rav>

זמן כניסת אבלים בליל שבת

שאלה:

מתי יש להכניס את האבלים בליל שבת, כאשר אומרים מזמור שיר ליום השבת לאחר השקיעה האם יש להכניס את האבלים לפני קבלת שבת ? אם אפשר לקבל את התשובה עם מקורות.

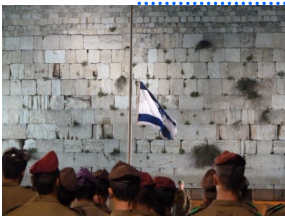
המשיב: רבני הישיבה

שלום רב, שאלה זו תלויה בהיתר ניחום אבלים בשבת. השו"ע פסק שמותר לנחם אבלים בשבת (או"ח סי' רפז' סע' א'), וכן נוהגים חלק מהספרדים. אמנם האשכנזים, שחששו לדברי הגמ' "בקושי התיירו לנחם אבלים בשבת", נהגו שלא לנחם אבלים בשבת. כיוון שכניסת השבת היא מ"מזמור שיר ליום השבת" (או"ח סי' רס"א, ד'), נהגו האשכנזים שהאבל נכנס לבית הכנסת אחרי אמירת "לכה דודי" ולפני "מזמור שיר ליום השבת". בעת כניסתו, מכריז הגבאי "צאו לקראת האבל" והקהל מקדם פניו בברכת "המקום ינחם אותך". לתוספת עיון עיין בספר גשר החיים פרק כ' אות ה' סע' ב-ג, וכן ב'פני ברוך' פרק יא' סע' ט'. בשורות טובות

● מזל טוב לאורן זיו ולחור פרחאן לרגל הולדת בנו ● לר' לירון כהן ולנתנאל פופר לרגל להולדת ביתו

הסיפורים על גבורתם של הלוחמים, הקשיים בשחרור העיר המצור ומסירות הנפש של עולי שיירות האספקה לירושלים. בנוסף להסברים, נערכו גם חידונים וסקירה היסטורית נוספת לאורך כל הדרך המרהיבה ביופיה מפי המנהל הרוחני של הישיבה הרב טוביה ליפשיץ. הצעידה באזור הקרבות, סיפורי ההיסטוריה ודברי התורה, כשבדרך משחקים להם הילדים הקטנים ממשפחות האברכים נתנה הרגשה חזקה שעל אף הקרבות הקשים והמרים, שרשרת הדורות של עם ישראל ממשיכה

המשך בעמוד 4

מערכת העלון
אחראי תוכן חיים כהן
עורך תוכן עופר סיון
Misrad@hakotel.org.il
ישיבת הכתל - היכל וואהל
ת.ד. 603 ירושלים
91006
Tel:02-6288175
Fax:02-6271180

